

Plan Odnowy Miejscowości Wielka Wólka na lata 2021-2027

Przewodniczący Rady Gminy

Kazimierz Zalewski

Spis treści	2
Wstęp	3
1. Charakterystyka miejscowości Wielka Wólka	3
1.1. Położenie	3
1.2. Przynależność administracyjna	3
1.3. Powierzchnia	4
1.4. Liczba ludności	4
1.5. Historia Wielka Wólka	4
2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości	4
2.1. Zasoby przyrodnicze	4
2.2. Infrastruktura społeczna	5
2.3. Infrastruktura techniczna	5
2.4. Gospodarka i rolnictwo	6
3. Analiza SWOT	6
3.1. Mocne strony	6
3.2. Słabe strony	6
3.3. Szanse	6
3.4. Zagrożenia	6
4. Planowane kierunki rozwoju	6
4.1. Wizja rozwoju wsi	6
4.2. Cele strategiczne i działania	7
4.3. Źródła finansowania i planowanych harmonogram przedsięwzięć	7
5. System wdrażania i monitoringu	7
6. Podsumowanie	7

Wstęp

Plan Odnowy Miejscowości Wielka Wólka jest dokumentem planistycznym o charakterze operacyjnym, który opisuje planowane przedsięwzięcia samorządu gminnego oraz mieszkańców miejscowości na lata 2021-2027 współfinansowane ze środków zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej i budżetu państwa. Plan został poddany konsultacjom społecznym poprzez przedstawienie go do zaopiniowania i zatwierdzenia Radzie Sołeckiej. Dokument został wdrożony Uchwałą Rady Gminy Biskupiec.

Plan Odnowy Miejscowości obejmuje w szczególności charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów, analizę mocnych i słabych stron i perspektywę rozwoju oraz opis planowanych przedsięwzięć. Plan będzie aktualizowany i rozszerzany o zapisy dotyczące inwestycji, dla których gmina będzie starała się o środki zewnętrzne.

1. Charakterystyka miejscowości

1.1 Położenie

Miejscowość Wielka Wólka położona jest w północno-wschodniej części Polski, w południowo - zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego.

POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI WIELKA WÓLKA W GMINIE BISKUPIEC

GMINA BISKUPIEC

1.2 Przynależność administracyjna

Wielka Wólka jest jedną z 27 miejscowości wchodzących w skład gminy Biskupiec. Do 1998 roku miejscowość jak i cała gmina administracyjnie należały do województwa toruńskiego.

Obecnie przynależność administracyjna przedstawia się następująco:

MIEJSCOWOŚĆ: WIELKA WÓLKA

GMINA: BISKUPIEC

POWIAT: NOWOMIEJSKI
WOJEWÓDZTWO: WARMIŃSKO-MAZURSKIE

1.3. Powierzchnia

Wielka Wólka wchodzi w skład obrębu Szvarcenowo zajmującego powierzchnię 1641,3872 ha w tym między innymi:

- łąki i pastwiska- 223,5206 ha
- lasy-165,1161 ha
- grunty orne- 1188,5043 ha
- zabudowa- 37,5914 ha
- drogi – 26,6548 ha

1.4. Liczba ludności

Liczba mieszkańców wg. Stanu na dzień 31.12.2020r. wynosiła 104. Struktura wiekowa została przedstawiona w poniższej tabeli:

Miejscowość	kobiety w wieku			mężczyźni w wieku		
	Do 17 r. ż	18-59	Pow. 60 r. ż	Do 17 r. ż	18-64	Pow. 65 r. ż
Wielka Wólka	14	34	7	13	32	4

Z powyższych danych wynika, że większość osób zamieszkujących Wielka Wólka jest: w wieku produkcyjnym, wchodzącym na rynek pracy. Dlatego też jednym z podstawowych kierunków działań powinno być dążenie do podnoszenia jakości zasobów ludzkich na terenach wiejskich, poprzez zwiększenie szans młodych ludzi na zdobycie dobrego wykształcenia, adekwatnego do potrzeb rynku pracy. Inwestycje w kapitał ludzki wpłyną na zmniejszenie liczby migracji ludności w poszukiwaniu zatrudnienia, zarówno tej krajowej jak i zagranicznej.

1.5. Historia Wielkiej Wólki

Wielka Wólka była składową częścią miejscowości Szvarcenowo i w 1704 roku jej właścicielem był Wolski.

W 1908 roku we wsi mieszkało 89 mieszkańców, w tym 69 katolików i 20 ewangelików.

Po Traktacie Wersalskim w wyniku przeprowadzonego plebiscytu w roku 1920 Wielka Wólka znalazła się po stronie polskiej, przy ustalaniu granicy jako właścicielkę majątku wskazano Marię Smorawską.

Po wytyczeniu granicy w 1921 r. ustanowiono tu placówkę 13 batalionu celnego.

Wg spisu majątków ziemskich z 1930 roku, właścicielem majątku w Wielkiej Wólce był Tadeusz Smorawski. Notatka prasowa z 1929 r. podaje zaś, że pan Maksymilian Różycki z Wielkiej Wólki otrzymał nominację na zastępcę przełożonego obszaru dworskiego Wielka Wólka. Maksymilian Różycki ożenił się z Zofją Smorawską, córką właścicieli majątku.

Rozporządzenie Rady Ministrów z marca 1932r. mówi m.in., że obowiązkowi parcelacyjnemu podlega 110 ha z majątku Wielka Wólka należącego do Marii i Tadeusza Smorawskich oraz Zofji Różyckiej.

W 1934 roku Wielka Wólka znalazła się w zasięgu utworzonej wtedy gminy Krotoszyny.

W latach 1975-1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa toruńskiego, później po zmianach administracyjnych znalazła się w województwie olsztyńskim, gdzie pozostaje do dziś jako wieś sołecka w Gminie Biskupiec.

2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

2.1. Zasoby przyrodnicze

Rzeźba terenu

Krajobraz terenu gminy został w głównej mierze ukształtowany przez lodowiec podczas ostatniego zlodowacenia. Jest on mocno zróżnicowany dzięki występowaniu kilku rodzajów form. Najszerzej występuje tzw. wysoczyzna morenowa typu falistego - w północnej i środkowej części gminy (szeroki pas od jeziora Karaś do jeziora Prątnia). Kolejne formy, wzgórza i pagórki morenowe, występują w ciągach m. in. między Wonną i Szvarcenowem, Słupnicą i Wielką Tymawą, Lipinkami i Rywałdzikiem. Wysokości względne wzgórz wynoszą na ogół do 10 m, maksymalnie do 20 m (w okolicach Lipinek). Na terenie gminy występują również tzw. ozy i kemy -

pierwsze w okolicach Mierzyna, na zachód od Sumina oraz na północ od Wielkiej Tymawy, drugie w rejonie Sumina, Łąkorka, Wonny i Szwarcenowa. Południową i południowo-wschodnią część gminy zajmuje tzw. równina sandrowa. Licznie reprezentowane są w krajobrazie rynny, ułożone w większości południkowo (wiele jezior rynnowych). Równoleżnikowo natomiast ułożone są rzeki: Gać, Osa, Młynówka i Struga Łaki. Najwyższy punkt na terenie gminy- Góra Szwedzka, ma wysokość 121,3m n.p.m. (położona jest pomiędzy Szwarcenowem a Wonną), najniżej położony - o wysokości ok. 62 m n.p.m. znajduje się w dolinie Osy u jej ujścia do jeziora Płowęż.

Zasoby leśne

Lasy zajmujące 6311 ha, w czym 5776 ha to lasy państwowe, 528 ha -prywatne, a 7 ha – komunalne. W całości stanowią około 26% powierzchni gminy (dla porównania, średnia dla województwa warmińsko-mazurskiego wynosi 29%). Większość z nich skupiona jest we wschodniej części gminy. Dominującym gatunkiem drzewostanu jest sosna, pozostałe gatunki o następnym w kolejności częstotliwości występowania to brzoza i olsza. Średni wiek drzewostanu wynosi: dla lasów państwowych 60 lat, lasów prywatnych 30 lat, lasów komunalnych 50 lat (na podstawie danych z Urzędu Gminy). Ilość pozyskanego drewna szacuje się na około 20 tys. m³ rocznie. Roczna produkcja tarcicy wynosi około 25 tys. m rocznie - dane dotyczą tartaku w miejscowości Krotoszyny (jedyne tartak na terenie gminy - dane za rok 1999).

Zasoby wodne

Na terenie gminy znajduje się wiele jezior o małej powierzchni - poniżej 1 ha. Są to na ogół tzw. oczka, i często występują w skupiskach. Jezior o powierzchni powyżej 1 ha naliczono 31, z czego największe przedstawia tabela 11. Kilka z większych jezior tylko częściowo leży w granicach gminy - pozostała część przynależy do gmin sąsiednich. Kolejne jeziora: Trupel (o powierzchni 278,4 ha), Dłużek i Wielkie Partęczyny przylegają do granic gminy, jednak w całości leżą na terenie sąsiednich gmin. Przez teren gminy przepływa kilka rzek. Największą z nich jest Osa, której dorzecze obejmuje zdecydowaną większość obszaru. Rzeka przepływa przez graniczące z gminą jezioro Trupel - i już na terenie gminy wypływa z południowej odnogi jeziora, zmierzając następnie w kierunku południowo-zachodnim, aby z kolei wpłynąć do jeziora Płowęż - położonego na terenie gmin Jabłonowo Pomorskie i Świecie nad Osą. Łączna długość Osy wynosi 103 km - z czego 22 km na terenie gminy Biskupiec¹. Mniejsze ciek, będące dopływami Osy, to:

- Młynówka (Struga Piotrowicka) - wypływająca również z jeziora Trupel i wpadająca do Osy w okolicy Babalic Małych - jej długość wynosi ok. 8,4 km,
- Babka - o długości 3,5 km, stanowiąca w części biegu zachodnią granicę gminy,
- Gać - wypływająca z jez. Karaś - o długości 7,5 km,
- Struga Łaki - wypływająca z jez. Lekarty, na swoim 11,5 km biegu przepływająca m. in. przez jeziora: Kakaj, Dębno, Wielki Staw.

Będąc dopływem Drwęcy rzeka Skarlanka przepływa w południowo-wschodniej części gminy i stanowi granicę z gminą Kurzętnik. Wypływa ona z jeziora Skarlińskiego, a następnie wpada do jez. Wielkie Partęczyny. Skarlanka i Drwęca są rzekami chętnie odwiedzanymi przez kajakarzy. Obie rzeki pięknie meandrują w urokliwym krajobrazie.

Ochrona przyrody

Na terenie gminy znajdują się cztery rezerваты przyrody: „Jezioro Karaś”, „Kociołek”, „Łabędź” i „Uroczysko Piotrowice”. Jezioro Karaś objęte jest ochroną Natura 2000. Ponadto część gminy objęta jest Brodnickim Parkiem Krajobrazowym oraz dwoma obszarami chronionego krajobrazu: OCHK Jeziora Goryńskiego i Skarlińskim OCHK. Miejscowości Wielka Wólka nie jest objęta żadną formą ochrony.

2.2 Infrastruktura społeczna

Na terenie miejscowości Wielka Wólka nie znajduje się żaden obiekt w celu zaspokojenia potrzeb rekreacyjno-wypoczynkowych oraz edukacyjnych. Dzieci dowożone są do szkoły podstawowej w Szwarcenowie. Opieka zdrowotna świadczona jest przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Biskupcu i Łąkorzu.

2.3 Infrastruktura techniczna

Głównym ciągiem komunikacyjnym są drogi gminne 180093N , 180092N i 180089N.. Zaopatrzenie mieszkańców w wodę odbywa się z wodociągu gminnego, natomiast odprowadzanie ścieków odbywa do zbiorników indywidualnych. Odpady komunalne odbierane są przez zakład komunalny. Gospodarstwa domowe wykorzystują własne źródła ciepła.

2.4 Gospodarka i rolnictwo

Na terenie miejscowości funkcjonuje 14 gospodarstw rolnych, w tym dwa o powierzchni do 1 ha. W przeważającej części Wielka Wólka zagospodarowane jest pod uprawy rolne.

Głównymi uprawami są:

– zboża.

3. Analiza SWOT

Analiza SWOT polega na posegregowaniu posiadanej informacji o danej sprawie na cztery grupy:

Mocne strony – wszystko co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu

Słabe strony- wszystko co stanowi słabość, barierę, wadę

Szanse- wszystko co stwarza szansę dla analizowanego obiektu

Zagrożenia- wszystko co stwarza dla obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

W niektórych wykładniach mówi się: mocne strony i słabe strony, to czynniki wewnętrzne, szanse i zagrożenia — to czynniki zewnętrzne;

W innej interpretacji: mocne strony i słabe strony to cechy stanu obecnego, a szanse i zagrożenia, to spodziewane zjawiska przyszłe. Wreszcie u niektórych autorów: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

3.1 Mocne strony

- Malownicze położenie w otulinie trzech Parków Krajobrazowych
- Liczne jeziora w sąsiedztwie
- Zwodociągowanie i skanalizowanie miejscowości
- Dostęp do usług telekomunikacyjnych

3.2 Słabe strony

- Brak zainteresowania kapitału zewnętrznego i jego napływu
- Odpływ młodzieży przedsiębiorczej
- Duże bezrobocie
- Silny spadek urodzeń
- Brak bazy noclegowej i gastronomicznej
- Brak kanalizacji sanitarnej
- -

3.3 Szanse

- Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
- Wykorzystanie środków krajowych na ochronę środowiska
- Wykorzystanie funduszy unijnych
- Rozwój Internetu
- Rozbudowa infrastruktury społecznej
- Remont drogi powiatowej 1299N
- -

3.4 Zagrożenia

- Odpływ młodych ludzi w poszukiwaniu pracy
- Niska świadomość społeczna
- Brak zainteresowania ludności miejskiej wykupem działek

4. Planowane kierunki rozwoju

4.1. Wizja rozwoju wsi

Kreśląc wizję rozwoju miejscowości szczególną uwagę zwrócić należy na preferencje jej mieszkańców. Dla ludności Wielka Wólka wieś powinna mieć przede wszystkim charakter mieszkalno-rolniczy. Misję miejscowości można więc określić następująco:

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ WSI OSIĄGNIĘTY DZIĘKI WYKORZYSTANIU POSIADANYCH ZASOBÓW, PROWADZĄCY DO POPRAWY WARUNKÓW ŻYCIA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI

4.2. Cele strategiczne i działania

Rozwój rolnictwa i jego dostosowanie do wymogów Unii Europejskiej to dziś zadanie dla miejscowości rolniczej szczególnie istotne. Jednocześnie pamiętać należy, że przede wszystkim jakość życia mieszkańców wsi powinna być obiektem troski gminy.

Kierunek 1 – Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej

Modernizacja dróg gminnych na terenie miejscowości

Określone cele strategiczne wiążą się z realizacją zadań wspierających rozwój obszarów wiejskich, zapewniają stałą poprawę warunków życia, zamieszkania i bezpieczeństwa mieszkańców.

4.3. Źródła finansowania i planowanych harmonogram przedsięwzięć

Plan Odnowy Miejscowości Wielka Wólka obejmuje planowane zadania inwestycyjne przewidziane do realizacji w latach 2021 – 2027. Źródłami finansowania Planu Odnowy Miejscowości Wielka Wólka będą:

- środki w ramach programów operacyjnych;
- środki własne Gminy;
- inne zewnętrzne źródła finansowania.

Wykaz działań planowanych do realizacji na lata 2021-2027.

5. System wdrażania i monitoringu

Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Wielka Wólka rozpocznie się poprzez uchwalenie go na Zebraniu Wiejskim a następnie na wprowadzenie go w życie uchwałą Rady Gminy w Biskupcu. Odpowiedzialnym za jego realizację będzie Wójt Gminy Biskupiec. Plan jest źródłem informacji na temat zaplanowanych zadań i inwestycji, a także o postępach prowadzonych prac.

Monitorowanie każdego przedsięwzięcia – czyli dbanie o prawidłowy jego przebieg przez cały czas jego trwania polega na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych. W monitoringu biorą udział wszystkie podmioty oraz komórki organizacyjne Urzędu Gminy Biskupiec zaangażowane we wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości. Monitorowanie odbywać się będzie w formie bezpośredniej, polegającej na dokonywaniu wizji lokalnych i sprawdzaniu rzeczywistego stanu realizacji działań oraz pośredniej – sprawozdawczej, polegającej na analizowaniu materiałów, statystyk.

6. Podsumowanie

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki zewnętrzne z Unii Europejskiej oraz budżetu państwa.”, jak również stanowić będzie wytyczne dla władz Gminy Biskupiec przy opracowaniu kierunków rozwoju poszczególnych miejscowości. Opracowany Plan Odnowy Miejscowości zakłada w przeciągu 7 najbliższych lat realizację kilku zadań. Istota tych zadań jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną i kulturową.

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości ma także służyć integracji społeczności lokalnej, większemu zaangażowaniu wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz rozwojowi organizacji społecznych.